

XII Otwarty Konkurs Literacki „Legendy Błękitnej Krainy”

Wnioski jury

1. Na poziomie fabuły:

a) pojawienie się nowych lub sporadycznie wykorzystywanych w poprzednich edycjach konkursu, osób, przedmiotów, miejsc, zdarzeń oraz innych elementów związanych z ziemią lęborską:

– np. Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego Ulricha von Jungingena, wizytującego lęborski zamek w roku 1408, Dytrycha von Loupheim, pierwszego krzyżackiego wójta Lęborka, Henrycha Magdalińskiego, właściciela dawnego browaru przy obecnej al. Wolności,

– nieistniejącej już lęborskiej Baszty „Bocianie Gniazdo”, budynku starej poniemieckiej rzeźni czy dawnego browaru rodziny Magdalińskich w Lęborku, jak również latarni morskiej Stilo, dawnego cmentarza ewangelickiego w Maszewie Lęborskim, okazałych rozmiarów głazów narzutowych z wyrytym znakiem krzyża,

– pobytu w Lęborku w XVII w., w trakcie tzw. potopu, wojsk szwedzkich,

– Kaszubskiego Zespołu Regionalnego z Lęborka „LEVINO”,

b) obecność bohaterów ze świata nadprzyrodzonego (aniołów, czarowników, diabłów, duchów, krasnoludków, ogrów, rusalek, smoków, syren, utopców, wampirów, wiedźm, wróżek itd.),

c) duża ilość miejscowości, w których rozgrywa się akcja: Charbrowo, Janowice, Kanin, Krępkowice, Lubowidz, Łeba, Maszewo Lęborskie, Rąbka, Roszczyce, Wicko,

d) rozbudowa wątku miłosnego:

– miłość dwojga kochanków – pięknej rusalki Eris i biednego chłopaka Lubowida,

– miłość dziecka/dzieci do rodziców oraz miłość rodzicielska („TAJEMNICZA BUDOWLA”),

– wprowadzenie mezaliansu – uczucia przekraczającego podziały stanowe (miłość lęborskiego browarnika Henrycha Magdalińskiego i ubogiej dziewczyny Laury),

- umiłowanie przyrody, wrażliwość na jej piękno („LEGENDA – MIŁOŚĆ I SKARB”),
- wprowadzenie wątku przyjaźni (długotrwała przyjaźń między czarownicą Erną a dziewczynką Anabellą),

e) obecność wątku dydaktycznego:

- „Nie odważny ten kto się nie boi, tylko ten kto staje do walki ze swymi lękami.”,
- dobro nagradzane (pomoc ofiarowana przez rosyjskiego żołnierza Aleksandrowi przy pracy na roli i domowych obowiązkach w zamian za opiekę i udzielenie schronienia rannemu wojakowi),
- wyrządzane zło karane (strącenie w czeluści piekielne rzeźnika Anzelma, mordującego i ćwiartującego zwłoki niewinnych lęborczan),

f) pomysłowość:

- nawiązanie do znanej lęborskiej legendy o uratowaniu miasta przez Jakuba przed plagą nieznośnych żab poprzez dokonanie podobnego czynu, tym razem przez syna wspomnianego legendarnego bohatera („Bocianie Gniazdo”),

g) zastosowanie wątków mitologicznych (np. kuszenie młodego rybaka przez syrenę – nimfę morską pod postacią pół kobiety, pół ryby),

h) umieszczenie w warstwie fabularnej zdarzeń niezwykłych, nierzeczywistych rozgrywających się: w czasie wichury, podczas burzy, w gęstej mgle, w ciemnościach, nocą, podczas pełni księżyca, w trakcie snu,

i) budowa aury tajemniczości, niedopowiedzenia, sekretu, a czasem wręcz grozy, wokół:

- postaci, np. mrocznej, koszarnej kreatury rodem z czeluści piekielnych (Anzelma), pastwiącej się nad zwłokami porywanych i zabijanych przez siebie ludzi,
- przedmiotów, np. okazałej ceglanej budowli, wewnątrz której – najpierw ojciec, a później poszukujący go syn – doznali ciekawych, zaskakujących przygód,
- miejsc, np. opustoszałej jednej z podlęborskich wsi, której mieszkańcy doświadczyli okrucieństwa wojny.

2. Na poziomie języka wypowiedzi:

a) zastosowanie niestandardowego, oryginalnego wprowadzenia:

– „Zazwyczaj nie używam wstępów »Dawno, dawno temu...« albo »Za siedmioma górami, za siedzioma lasami...« Jednak historia, którą chcę opisać, naprawdę wydarzyła się dawno... dawno temu...” („Legenda o Starej Rzeźni w Lęborku”),

b) barwne, plastyczne opisy:

– „Słońce chyliło się ku zachodowi, powoli zlewając się w jedną linię horyzontu z falami Bałtyku. Złociste promienie tańczyły walca po świeżo umyтым pokładzie, (...) Bryza zmierzwiła mi włosy, a ja wdychałem zapach jodu mieszający się z solą morską. Niebo przybrało barwy oranżu, mieszając się z purpurą, a ja pozwoliłem sobie na chwilę wytchnienia po ciężkim dniu pracy.” („Promień wybawienia”),

c) humor, lekkość wypowiedzi:

– „Nie było tygodnia, by komuś z kurnika nie zginęły jajka. (...) Krowy zamieniały się oborami, znikano suszące się pranie, a woda w studni przybierała niebieską barwę. (...) Małe krasnoludki na króciutkich nóżkach szybko uciekały przed ludźmi, (...) Złodziejaszki zawsze ginęły u podnóża wysokiej góry za osadą, a wraz z nimi przepadały plony, hodowane zwierzęta, różne rzeczy mieszkańców wioski.” („Tajemnica Niebędzyńskiej Góry”),

d) wplecenie tekstu poetyckiego do prozy:

„Tyś jest człek posłuszny i wierny,
ufaj swej duszy, a ocalisz ten gród mizerny.
Idź dalej drogą, którą serce ci wskaże,
bo gdy ulegniesz sennej złej marze,
duchy niegodziwe w osadzie tej ostaną
i czasy mroczne dla wszystkich nastaną.
Miej w sercu dobro, a nie wąż w twą wiarę,
powstrzymaj złoczyńcę, sprowadź nań karę.” („Legenda o Starej Rzeźni w Lęborku”),

e) metaforyczność:

– „(...) zwinąłem się w wygodną pozycję i udałem (...) w stan błogiej nieświadomości, by dryfować wśród skrytych marzeń w mojej głowie.”

(„Promień wybawienia”),

– „Nagle słoneczny dzień zamienił się z nocą. Słońce przestało być Bogiem na widnokręgu, ciszę wypełnił szum ptasich skrzydeł.” („Bocianie Gniazdo”),

f) zastosowanie porównań:

– „Białe kryształy przykryły świat niczym delikatna puchowa pierzyna (...), „A wokoło zrobiło się cicho... tak cicho, jakby olbrzym zamknął wszystkie dźwięki w swoim świszczącym oddechu.” („Legenda o Starej Rzeźni w Lęborku”),

g) bogactwo nazw własnych: kobieta Dobrowoja, chłop Lębor, rodzina Redziaków, pies Toro, głowa żabiej rodziny Żabiński, plemię Kisewian i Łebian, świat Serdecznych i Apatii itd.),

h) zastosowanie powtórzeń:

– „- NIE BĘDZIE nikt w mojej wiosce zboża kradł!
- NIE BĘDZIE już nikt świnek uprowadzał!
- NIE BĘDZIE już nikt wody w studni malował!
- NIE BĘDZIE już nikt psotów i żartów czynił
- NIE BĘDZIE już was tu krasnoludki z nami!
- I nawet tej góry już tu NIE BĘDZIE!”

i) obecność dialogów,

j) zastosowanie mowy niezależnej obok zależnej:

– „„- Michale, podejdź bliżej” – usłyszałem. „- Czekam na Ciebie” – Głos kusił. «,
– „„- N i e z o b a c z ę A n i !” – krzyczało moje ciało. «,

k) zróżnicowana narracja – w pierwszej osobie lp.: „Arek poszedł, a ja zostałem sam ze swoimi myślami. No tak, jutro cała szkoła będzie się ze mnie śmiała, że boję się żab i że są zaczarowane.”, w trzeciej osobie lp., lub w pierwszej osobie lmn., utożsamiając się z czytelnikiem: „Możemy się już tylko domyślać (...)”,

l) obecność archaizmów (białogłowa, frasunek, gród, izba, jąc, jeno, komnata, niewiasta, ostać, przyodziać, rzecz, woj, wtenczas itd.), dawnego narzędnika lmn. [„ (...) przemówił tymi **słowy**.”], także zwrotów z łaciny

(„Pater noster, qui es in caelis...”) i języka niemieckiego („Guten Tag, Herr Metzger!”),

ł) zastosowanie zwrotów do czytelnika:

– „Witaj! Pozwól, że zacznę nieco inaczej niż zwykle.”, „A ty, drogi Czytelniku, dobrze zapamiętaj to, co teraz powiem.”,

m) obecność puenty (morału):

– „Jeżeli masz serce i pielęgnujesz delikatny kwiat miłości, jesteś zdolny do czynów wielkich i dobrych. (...) Ludzie szlachetni otrzymają swoją nagrodę. Często będą musieli cierpieć, ale na końcu swojej drogi niczym dzikie ptaki poderwą się w górę i odlecą ku wiecznemu szczęściu. (...) I nie obawiaj się niczego, zło zawsze zostanie ukarane.” („Legenda o Starej Rzeźni w Lęborku”),

n) wzbogacenie tekstu o ilustracje, rysunki itd.